

NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ TẠI ĐÀ NẴNG TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ

NGUYỄN KHÁNH LY*

Việc xây dựng mô hình chính quyền đô thị tại Đà Nẵng là bước đi quan trọng trong quá trình cải cách hành chính nhà nước nhằm tăng cường hiệu quả quản lý, đáp ứng tốt hơn nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội. Bài viết đề cập những tồn tại, hạn chế của quá trình thí điểm xây dựng chính quyền đô thị tại thành phố Đà Nẵng trong thời gian qua, trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp xây dựng chính quyền đô thị phù hợp với bối cảnh chuyển đổi số của thành phố.

Từ khóa: Chính quyền đô thị; chuyển đổi số; Đà Nẵng; mô hình; hoạt động; nâng cao hiệu quả. The establishment of an urban government model in Da Nang is a crucial step in the process of public administrative reform aimed at improving management efficiency and better addressing the needs of socio-economic development. This article discusses the shortcomings and limitations encountered during the pilot implementation of urban government in Da Nang in recent times. Based on these findings, it proposes several solutions to build an urban government model that aligns with the city's digital transformation context.

Keywords: Urban government; digital transformation; Da Nang city; model; operation; enhancing effectiveness.

NGÀY NHẬN: 16/6/2024

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 19/8/2024

NGÀY DUYỆT: 18/9/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.344.2024.963>

1. Đặt vấn đề

Đà Nẵng là thành phố trực thuộc trung ương, đóng vai trò là hạt nhân quan trọng của vùng kinh tế trọng điểm miền Trung. Trong bối cảnh chuyển đổi số, yêu cầu nâng cao hiệu quả hoạt động đối với chính quyền đô thị tại Đà Nẵng đang ngày càng trở nên cấp thiết. Bởi lẽ, chuyển đổi số không chỉ là công cụ hiện đại hóa bộ máy chính quyền đô thị mà còn là nền tảng để nâng cao năng lực quản lý nhà nước, tăng cường tính minh

bạch và cải thiện việc cung ứng các dịch vụ công cho người dân và doanh nghiệp.

2. Thực trạng xây dựng chính quyền đô thị tại Đà Nẵng trong bối cảnh chuyển đổi số

Quá trình thí điểm xây dựng chính quyền đô thị tại Đà Nẵng bắt đầu từ ngày 01/7/2021 theo tinh thần Nghị quyết số 119/2020/QH14 ngày 19/6/2020 của Quốc hội về thí điểm tổ

* Học viên cao học của Học viện Hành chính Quốc gia

chức chính quyền đô thị và một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển thành phố Đà Nẵng. Theo đó, chính quyền địa phương ở thành phố Đà Nẵng gồm có: cấp tỉnh: Hội đồng nhân dân (HĐND) và Ủy ban nhân dân (UBND) thành phố; cấp cơ sở: UBND các quận và UBND các phường; không tổ chức HĐND cấp quận, phường. Việc tổ chức chính quyền địa phương ở các đơn vị hành chính khác được thực hiện theo quy định của *Luật Tổ chức chính quyền địa phương*.

Ngay trong giai đoạn đầu thí điểm, Đà Nẵng đã đẩy mạnh cải cách hành chính, tinh gọn bộ máy, bảo đảm tổ chức điều hành phát triển kinh tế - xã hội của thành phố, quận, phường ổn định, thông suốt. Sau 3 năm thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị, toàn thành phố đã cắt giảm được 30 phòng (tương đương) thuộc các sở, ban, ngành và giảm 33 phòng thuộc chi cục (tương đương); từ 423 đơn vị sự nghiệp công lập, sau sắp xếp còn 386 đơn vị sự nghiệp công lập. Thành phố hoàn thành hiệu quả và thực hiện nghiêm việc tinh giản biên chế, cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức. Thực hiện đẩy mạnh việc phân cấp, ủy quyền, cải cách thủ tục hành chính, cụ thể tổng thời gian giảm của 89 nội dung phân cấp, ủy quyền là 233 ngày¹.

Nhờ đó, tính năng động trong hoạt động điều hành của chính quyền, trách nhiệm cá nhân, nhất là của người đứng đầu UBND quận, phường được nâng cao. Việc phân cấp, ủy quyền cho cấp dưới và cơ quan chuyên môn được đẩy mạnh và thực hiện toàn diện trên tất cả lĩnh vực, bước đầu đã phát huy tính ưu việt của chính quyền đô thị, bảo đảm phát huy quyền làm chủ của người dân góp phần quan trọng trong phát triển thành phố.

Đồng thời, thành phố cũng ưu tiên xây dựng hạ tầng công nghệ thông tin hiện đại và tập trung vào các giải pháp công nghệ số để hiện đại hóa hoạt động quản lý. Đặc biệt,

UBND thành phố Đà Nẵng đã ban hành Đề án chuyển đổi số trên địa bàn đến năm 2025, định hướng đến năm 2030, trong đó xác định chuyển đổi số là phương tiện, công cụ, động lực, là “chìa khóa” để xây dựng thành phố thông minh với mục tiêu “Đến năm 2030: Hoàn thành xây dựng đô thị thông minh kết nối đồng bộ với mạng lưới đô thị thông minh trong nước và khu vực ASEAN”².

Tính đến năm 2023, Đà Nẵng đã giữ vị trí đứng đầu ba năm liên tiếp trong cả ba trụ cột: (1) Chính quyền số; (2) Kinh tế số; (3) Xã hội số, với tổng điểm đạt 0,8002/1,0 (tương đương 80,02%). Đặc biệt, Cổng dịch vụ công của thành phố được xếp hạng loại A với điểm số từ 90 - 100 điểm thể hiện sự nổi trội trong cung cấp dịch vụ công trực tuyến³. Theo đó, thành phố đã vượt chỉ tiêu về cung cấp dịch vụ công trực tuyến, đạt 96% dịch vụ công trực tuyến có phát sinh hồ sơ, vượt mức chỉ tiêu quốc gia đề ra là 90% và vượt mục tiêu về chỉ số này trong năm của thành phố là 95%. Theo thống kê của Sở Thông tin và Truyền thông, tính đến tháng 4/2023, số lượng dịch vụ công trực tuyến toàn thành phố là 1.804, đạt 100% các thủ tục hành chính đủ điều kiện cung cấp trực tuyến mức độ⁴. Thành phố đã tích hợp 1.652 dịch vụ công trực tuyến lên Cổng dịch vụ công quốc gia và là địa phương thứ 6 có số lượng dịch vụ công nhiều nhất. Số lượng dịch vụ công trực tuyến mức độ 3, 4 phát sinh trực tuyến là 382/409 dịch vụ, đạt tỷ lệ 93%⁵. Đến tháng 6/2023, thành phố cũng đã cấp hơn 394.000 tài khoản định danh điện tử (chiếm 32% dân số), vượt chỉ tiêu quốc gia là 30%. Ngoài ra, có 81/96 cơ sở khám, chữa bệnh đã sử dụng thẻ căn cước công dân gắn chip trong việc khám, chữa bệnh⁶.

Sau hơn 3 năm thí điểm triển khai mô hình chính quyền đô thị, Đà Nẵng đã thành công trong việc kết hợp chặt chẽ giữa mô hình quản lý mới và công nghệ số giúp thành

phổ duy trì tốc độ tăng trưởng và giải quyết nhiều vấn đề đô thị phức tạp. Theo đó, đã ứng dụng mạnh mẽ chuyển đổi số vào các lĩnh vực, như: y tế, giáo dục, giao thông và an ninh trật tự, qua đó, giúp cho việc giải quyết thủ tục hành chính trở nên nhanh chóng và minh bạch hơn, đem lại nhiều mặt tích cực cho người dân và doanh nghiệp trong việc tiết kiệm thời gian và chi phí.

Với những kết quả tích cực đạt được, tại kỳ họp thứ 7 Quốc hội khóa XV đã thông qua Nghị quyết số 136/2024/QH15, cho phép Đà Nẵng chính thức triển khai mô hình chính quyền đô thị từ ngày 01/01/2025. Nghị quyết này cũng tạo điều kiện cho Đà Nẵng hoàn thiện tổ chức bộ máy và cơ chế hoạt động, cùng với các chính sách đặc thù nhằm phát triển thành phố. Đây là văn kiện quan trọng giúp Đà Nẵng tận dụng mọi tiềm năng, khai thác, phát huy nguồn lực và tạo ra bước đột phá trong phát triển kinh tế - xã hội.

Tuy nhiên, với nhiều cơ chế, chính sách mới thuận lợi đó chính là cơ hội lớn, song cũng là những thách thức đối với thành phố trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ như hiện nay. Trong đó, thách thức trước tiên là nhận thức về tầm quan trọng của chuyển đổi số tại một số cơ quan, đơn vị, đặc biệt là người đứng đầu, do đó, ảnh hưởng lớn đến việc triển khai ứng dụng công nghệ thông tin. Ngoài ra, cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin hiện chưa đồng bộ, cần được nâng cấp đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của mô hình chính quyền điện tử. Bên cạnh đó, việc kết nối dữ liệu giữa các cơ quan quản lý vẫn còn hạn chế, gây khó khăn trong việc xử lý thông tin và ra quyết định nhanh chóng, kịp thời. Mặt khác, chính sách thử nghiệm công nghệ (sandbox) cũng thiếu hướng dẫn cụ thể và định mức chi phí tư vấn còn quá thấp, gây khó khăn trong việc tìm kiếm đơn vị tư vấn chất lượng.

Về nhân lực, sự thiếu hụt và khó khăn trong việc thu hút đội ngũ công nghệ thông tin giỏi vào khu vực công cũng là vấn đề khiến việc triển khai các hệ thống thông minh gặp nhiều trở ngại. Trên thực tế, nguồn nhân lực chuyên về công nghệ thông tin tại một số địa phương trên địa bàn thành phố còn hạn chế, đặc biệt là trong lĩnh vực quản lý dữ liệu và ứng dụng công nghệ số. Cán bộ, công chức tại một số cơ quan hành chính chưa được đào tạo đầy đủ về các kỹ năng số, dẫn đến hiệu quả triển khai các ứng dụng công nghệ chưa cao. Việc này cũng ảnh hưởng không nhỏ đến khả năng thực hiện các chương trình chuyển đổi số toàn diện.

3. Giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động của chính quyền đô thị Đà Nẵng trong bối cảnh chuyển đổi số

Một là, nâng cấp hạ tầng công nghệ thông tin.

Hạ tầng công nghệ thông tin đóng vai trò nền tảng cho hoạt động của chính quyền đô thị trong bối cảnh chuyển đổi số. Do đó, thành phố cần đầu tư mạnh mẽ hơn vào các hệ thống mạng tốc độ cao, trung tâm dữ liệu và các hệ thống bảo mật thông tin. Đối với các thiết bị công nghệ đã hết hạn sử dụng, không còn đáp ứng được nhu cầu lưu trữ và xử lý dữ liệu khối lượng lớn cần được thay thế hoặc nâng cấp. Việc nâng cấp hệ thống hạ tầng công nghệ thông tin không chỉ giúp cải thiện hiệu quả vận hành mà còn bảo đảm tính liên kết giữa các cơ quan hành chính, từ đó giúp quá trình chia sẻ và khai thác dữ liệu trở nên dễ dàng hơn.

Ngoài ra, thành phố cũng cần xây dựng các hệ thống quản lý tích hợp, đồng bộ để tránh tình trạng dữ liệu rời rạc giữa các cơ quan. Đặc biệt, việc phát triển hạ tầng công nghệ thông tin cần đi kèm với các giải pháp an ninh mạng nhằm bảo vệ thông tin của người dân và bảo đảm hoạt động liên tục của các dịch vụ công trực tuyến. Việc đầu tư

vào các hệ thống bảo mật và quản lý dữ liệu sẽ giúp chính quyền thành phố Đà Nẵng không chỉ tối ưu hóa quy trình quản lý mà còn đáp ứng tốt hơn nhu cầu của người dân và doanh nghiệp.

Hai là, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực số.

Một trong những yếu tố quyết định sự thành công của chuyển đổi số chính là nguồn nhân lực. Do đó, thành phố cần triển khai các chương trình đào tạo chuyên sâu cho các nhân sự liên quan đến chuyển đổi số nhằm trang bị cho họ những kỹ năng cần thiết trong việc quản lý và khai thác dữ liệu.

Việc phát triển nguồn nhân lực cũng cần tập trung vào việc thu hút nhân tài từ khu vực tư nhân, đặc biệt là các chuyên gia công nghệ thông tin có kinh nghiệm trong triển khai và vận hành các hệ thống số. Để cạnh tranh với khu vực tư nhân, thành phố cần tạo ra các chính sách đãi ngộ hấp dẫn hơn, từ lương, thưởng đến điều kiện làm việc nhằm bảo đảm giữ chân và thu hút nhân tài. Vì vậy, việc cải thiện chất lượng nhân lực sẽ là nền tảng giúp các giải pháp công nghệ được triển khai một cách hiệu quả.

Ba là, tăng cường ứng dụng các giải pháp công nghệ tiên tiến.

Chính quyền Đà Nẵng cần ứng dụng các công nghệ tiên tiến, như: Trí tuệ nhân tạo (AI), Dữ liệu lớn (Big Data) và Internet vạn vật (IoT) để quản lý và điều hành các hoạt động của thành phố. Trong bối cảnh chuyển đổi số mạnh mẽ như hiện nay, những công nghệ này sẽ giúp tối ưu hóa các quy trình hoạt động, nâng cao năng suất lao động và tạo ra những dữ liệu có giá trị cho việc ra quyết định. Chẳng hạn, AI có thể được ứng dụng trong việc phân tích dữ liệu từ các camera giám sát, hỗ trợ quản lý giao thông hiệu quả hơn, giảm thiểu tình trạng ùn tắc.

Dữ liệu lớn cũng sẽ cung cấp cái nhìn tổng quan và chi tiết hơn về tình hình hoạt

động của các dịch vụ công, từ đó, hỗ trợ chính quyền trong việc điều chỉnh các chiến lược phát triển phù hợp. IoT cũng có thể được áp dụng trong các hệ thống hạ tầng thành phố, như quản lý điện, nước và hệ thống giao thông thông minh, giúp tiết kiệm chi phí vận hành và nâng cao chất lượng dịch vụ cho người dân. Việc ứng dụng các giải pháp công nghệ tiên tiến này không chỉ giúp Đà Nẵng trở thành đô thị thông minh mà còn cải thiện sự minh bạch và hiệu quả trong hoạt động quản lý.

Bốn là, hoàn thiện cơ chế pháp lý và chính sách hỗ trợ.

Chuyển đổi số đòi hỏi sự linh hoạt trong việc thay đổi cơ chế pháp lý và chính sách hỗ trợ. Vì vậy, Đà Nẵng cần xây dựng và ban hành các văn bản mới phù hợp với yêu cầu của chuyển đổi số, từ việc hướng dẫn sandbox cho các công nghệ thử nghiệm đến việc tạo cơ chế linh hoạt trong quy trình đầu tư cho các dự án công nghệ. Các quy định pháp luật cũ, không còn phù hợp, cần được sửa đổi, bổ sung hoặc thay thế để tránh trở thành rào cản trong quá trình thực hiện chuyển đổi số.

Ngoài ra, định mức chi phí tư vấn lập dự án và hồ sơ thiết kế công nghệ thông tin hiện nay còn quá thấp, gây khó khăn trong việc tìm kiếm và hợp tác với các đơn vị tư vấn có năng lực. Để giải quyết vấn đề này, Đà Nẵng cần tăng cường các chính sách hỗ trợ tài chính, tạo điều kiện cho các đơn vị tư vấn và triển khai có thể tham gia vào các dự án công nghệ một cách thuận lợi. Qua đó, góp phần bảo đảm các dự án công nghệ số của thành phố được triển khai đúng tiến độ và đạt hiệu quả cao.

Năm là, xây dựng và sử dụng hiệu quả cơ sở dữ liệu số.

Dữ liệu số là nguồn tài nguyên quan trọng trong quá trình chuyển đổi số, vì vậy, Đà Nẵng cần xem xét tiếp tục phát triển và

hoàn thiện hệ thống cơ sở dữ liệu dùng chung giữa các cơ quan quản lý. Hiện nay, tình trạng dữ liệu phân tán, rời rạc giữa một số cơ quan gây ra khó khăn trong việc khai thác và sử dụng chung. Việc xây dựng một hệ thống cơ sở dữ liệu tập trung, kết nối thông tin giữa các cấp chính quyền sẽ giúp quá trình ra quyết định trở nên chính xác và nhanh chóng hơn. Do đó, cơ sở dữ liệu về dân cư, dịch vụ công và quản lý đô thị cần được đồng bộ hóa, chia sẻ giữa các cơ quan để phục vụ tốt hơn cho công tác quản lý hành chính. Theo đó, giúp chính quyền đô thị của Đà Nẵng tối ưu hóa các quy trình, đơn giản hóa thủ tục hành chính và cung cấp dịch vụ công một cách hiệu quả. Việc bảo đảm cơ sở dữ liệu số được khai thác và sử dụng đúng cách là cơ sở giúp nâng cao hiệu quả quản lý và chất lượng phục vụ người dân, doanh nghiệp.

4. Kết luận

Quá trình xây dựng và triển khai mô hình chính quyền đô thị của Đà Nẵng đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng, giúp thành phố nâng cao hiệu quả quản lý và cung cấp dịch vụ công. Tuy nhiên, để tận dụng cơ hội và khắc phục những hạn chế, thách thức, phát huy hết tiềm năng trong bối cảnh chuyển đổi số, Đà Nẵng cần tiếp tục đầu tư vào hạ tầng công nghệ thông tin, đào tạo nhân lực và hoàn thiện cơ chế pháp lý...

Việc nghiên cứu, triển khai đồng bộ các giải pháp trên sẽ giúp thành phố phát huy tính ưu việt của một mô hình chính quyền đô thị, thúc đẩy Đà Nẵng phát triển mạnh mẽ với đúng vị thế hạt nhân của toàn khu vực miền Trung - Tây Nguyên. □

Chú thích:

1. Thành phố Đà Nẵng phát huy hiệu quả mô hình chính quyền đô thị. <https://www.vietnam-plus.vn>, ngày 31/12/2023.

2. Ủy ban nhân dân thành phố Đà Nẵng (2022). Báo cáo số 340/BC-UBND ngày

15/11/2022 về kết quả 03 năm triển khai thực hiện Đề án “Xây dựng thành phố thông minh tại thành phố Đà Nẵng giai đoạn 2018 - 2025, định hướng đến năm 2030”.

3. Bộ Thông tin và Truyền thông (2023). Báo cáo Chỉ số đánh giá chuyển đổi số năm 2023.

4, 5. Thúc đẩy dịch vụ công trực tuyến. <https://baodanang.vn>, ngày 17/5/2023.

6. Chuyển đổi số trong bộ máy chính quyền thành phố Đà Nẵng: Thực trạng và định hướng. <https://phaply.net.vn>, ngày 22/10/2023.

Tài liệu tham khảo:

1. Bộ Chính trị (2019). Nghị quyết số 43-NQ/TW ngày 24/01/2019 về xây dựng và phát triển thành phố Đà Nẵng đến năm 2030, tầm nhìn 2045.

2. Quốc hội (2020). Nghị quyết số 119/2020/QH14 ngày 19/6/2020 về việc thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị và một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển thành phố Đà Nẵng.

3. Thủ tướng Chính phủ (2020). Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 ban hành Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.

4. Ủy ban nhân dân thành phố Đà Nẵng (2023). Báo cáo số 168/BC-UBND ngày 28/6/2023 về tình hình triển khai thực hiện Đề án chuyển đổi số trên địa bàn thành phố gắn với dự án thành phố thông minh.

5. Ủy ban nhân dân thành phố Đà Nẵng (2018). Quyết định số 6439/QĐ-UBND ngày 29/12/2018 về việc ban hành Đề án xây dựng thành phố thông minh tại thành phố Đà Nẵng.

6. Ủy ban nhân dân thành phố Đà Nẵng (2021). Quyết định số 2870/QĐ-UBND ngày 28/8/2021 ban hành Đề án chuyển đổi số trên địa bàn thành phố Đà Nẵng đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.

7. Chuyển đổi số trong bộ máy chính quyền thành phố Đà Nẵng: Thực trạng và định hướng. <https://phaply.net.vn>, ngày 22/10/2023.

8. Đà Nẵng: Xây dựng mô hình thành phố chuyển đổi số điển hình. <https://mic.gov.vn>, ngày 13/5/2023.

9. Đà Nẵng đặt mục tiêu gì cho chuyển đổi số năm 2024?. <https://viettimes.vn>, ngày 21/3/2024.